

บทที่ 7

เงื่อนไขปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตข้าทางอุดมการณ์

เงื่อนไขปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตข้าทางอุดมการณ์ที่นำเสนอนี้แยกเป็นเงื่อนไขเงื่อนไขปัจจัยภายใน และ ภายนอก ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

เงื่อนไขปัจจัยภายใน

เงื่อนไขปัจจัยภายในที่สำคัญได้แก่ วัฒนธรรมที่เข้มแข็งของชาวจีนฮ่อ ครอบครัว และชุมชนเป็นกลไกการผลิตข้าทางอุดมการณ์ การที่วัฒนธรรมเข้มแข็งนั้นเป็นเพราะมีกลไกในการผลิตข้าทางอุดมการณ์ที่ทำงานอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ สถาบันครอบครัว และชุมชน ซึ่งก็ได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดโดยผ่านการประกอบพิธีกรรม และการอบรมสั่งสอน เช่น พิธีกรรมไหว้บรรพบุรุษประจำวัน ซึ่งครอบครัวปฏิบัติวันละ สองครั้งต่อวันโดยให้ลูกหลานได้ปฏิบัติการไหว้แทนตนเอง

พิธีกรรมดังกล่าวไม่เพียงแต่จะสืบทอดความเชื่อเรื่องบรรพบุรุษและเจ้าที่เท่านั้น แต่ยังสืบทอดความสัมพันธ์ทางสังคมให้รวมตัวกัน สามัคคีกัน และความเป็นพวกเดียวกัน พิธีกรรมในรอบปีเช่นพิธีกรรมสารทจีนเป็นพิธีกรรมที่ปฏิบัติกันปีละครั้ง เป็นการไหว้บรรพบุรุษของครอบครัว เป็นการสืบทอดอุดมการณ์อำนาจ โดยการนำเอาอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพิธีกรรมที่ประกอบด้วยวิญญาณบรรพบุรุษ เจ้าที่ เรืองนรก และ ผีไม่มีญาติ โดยจัดกันต่อเนื่องกันทุกปี ปีละหนึ่งครั้งและมีการกำหนดวันที่ชัดเจน ตามปฏิทินจีน หรือ ทงซู ต่อเนื่องกันมา พิธีกรรมการแต่งงานเป็นพิธีกรรมในระดับชุมชน ในปีหนึ่งจะมีการแต่งงานกันหลายคู่ ทุกคู่จะทำพิธีกรรมตามที่กำหนดให้ มีการเลี้ยงคนทั้งหมู่บ้าน เป็นพิธีที่ทำให้สามัคคีและรวมตัวกัน

นอกจากพิธีกรรมแล้วยังมีการอบรมสั่งสอนในขณะทำงานให้รักในการเรียนภาษาจีน ให้มีความกตัญญู และสร้างความร่ำรวยให้กับครอบครัว เป็นการอบรมสั่งสอนให้มีความเป็นชาติพันธุ์ รักในครอบครัวของตนเอง

จากพิธีกรรมที่นำเสนอ และการอบรมสั่งสอน แสดงให้เห็นว่า ครอบครัวและชุมชนเป็นกลไกที่สำคัญในการถ่ายทอดอุดมการณ์

คุณค่าจากการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ ความมกตัญญูที่สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้โดยผ่านพิธีกรรมและการอบรมสั่งสอน ทำให้ บิดา มารดาได้รับการประกันว่าจะได้รับการเลี้ยงดูเมื่อถึงวัยชราไม่สามารถทำงานได้ ความมกตัญญู เป็น การทำประโยชน์ตอบแทนผู้ที่มีคุณกับตัวเอง ในรูปแบบต่างๆ เช่น การดูแล การช่วยเหลือด้านวัตถุสิ่งของ เงินทอง เป็นต้น

กระบวนการถ่ายทอดคุณค่านี้เริ่มในครอบครัวจากการให้การศึกษาในโรงเรียนจีน การประกอบกิจการ การเข้าร่วมพิธีกรรมต่างๆ การช่วยเหลือเกื้อกูลญาติพี่น้อง การสะสมทรัพย์สินสมบัติ เพื่อสวัสดิการของคนในครอบครัว ลูกหลานที่ผ่านกระบวนการนี้จะเรียนรู้ไปในตัว และสามารถปฏิบัติตนได้ตามความคาดหวังของครอบครัว

คุณค่าทางสังคมที่เกิดขึ้นคือความสามัคคี ทำให้หมู่บ้านได้เกิดการพัฒนาไปตามความต้องการของหมู่บ้าน เช่น การใช้น้ำในบริเวณพื้นที่สูง ก็จะมีการช่วยกันจัดการ การเรียนภาษาจีนซึ่งเป็นการพัฒนาทางการศึกษาในการไปสู่ตำแหน่งงานที่สูงกว่า ดีกว่า และได้รับเงินมากกว่าที่ประเทศไต้หวัน ชาวจีนฮ่อก็ร่วมมือกันในการตั้งโรงเรียนสอนภาษาจีนเป็นการพัฒนาในแนวทางของเขาเอง

ดังนั้น สถาบันครอบครัวและชุมชน ได้รับประโยชน์จากการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ในเรื่องความมกตัญญู และความเป็นชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นเงื่อนไขปัจจัยภายในที่สำคัญที่ส่งผลให้เกิดการดำรงอยู่ของอุดมการณ์

เงื่อนไขปัจจัยภายนอก

เงื่อนไขปัจจัยภายนอกที่สำคัญได้แก่ การสนับสนุนช่วยเหลือจากไต้หวัน และนโยบายของรัฐต่อชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย ดังต่อไปนี้

การสนับสนุนช่วยเหลือจากไต้หวัน

ชาวจีนฮ่อเป็นทหารของ จอมพลเจียง ไค เช็ก ที่พ่ายแพ้จากการต่อสู้กับพรรคคอมมิวนิสต์ของเหมา เจ๋อตง เมื่อเจียง ไค เช็ก ไปตั้งรัฐบาลที่ไต้หวันยังคงให้การช่วยเหลือในการพัฒนาหมู่บ้าน เช่น เทคโนโลยีการเกษตร การสร้างบ้าน ถนน สร้างโรงเรียนจีน สนับสนุนด้านหลักสูตรและการสอนภาษาจีน สนับสนุนการไปทำงานยังประเทศไต้หวัน สนับสนุนองค์การการกุศลที่ใช้วัฒนธรรมจีนเผยแพร่ เช่น สำนักธรรมเจ้าแม่กวนอิม เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างชาวจีนฮ่อกับไต้หวัน จึงเป็นเงื่อนไขภายนอกที่สำคัญของการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ของชาวจีนฮ่อ และความเป็นชาติพันธุ์โดยการส่งเสริมผู้ที่เรียนภาษาจีนให้ไปทำงานที่ไต้หวัน ทำให้วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ที่ยังคงเดิม เมื่อผู้ที่ได้

ขึ้นไปบ้านสันติคีรีแล้วรู้สึกว่าเป็นเมืองจีน มากกว่าเมืองไทย ไม่ว่าจะเป็นบรรยากาศ บ้านเรือน ประเพณี วัฒนธรรม อันเป็นผลมาจากการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์

ความรู้สึกนิยมและชื่นชมได้วันสังเกตได้จาก รูปที่ติดไว้ในบ้านของชาวจีนฮั่นนั้นเป็นรูปของขุนยัตเต็น รูปของเจียงไคเช็ค ภาษาจีนที่เรียนในโรงเรียนจีนกับบรรจุเรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องราวประวัติศาสตร์ได้วัน โดยนำเสนอวัฒนธรรมและประเพณีที่เหมือนกัน การดูโทรทัศน์ของได้วันที่นำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับอุดมการณ์อำนาจได้แก่ละครเรื่องไขอิ้ว จี้กง ละครจีนส่วนมากจะนำเสนอประวัติศาสตร์ของตนเอง ทำให้รู้สึกว่าชาติของตนเองนั้นยิ่งใหญ่กว่าชาติอื่น ความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันนี้เป็นเงื่อนไขที่ส่งเสริมความเป็นจีนหรือความเป็นชาติพันธุ์

นโยบายของรัฐยอมรับวัฒนธรรมย่อย

นโยบายของรัฐยอมรับวัฒนธรรมย่อย ในประเทศไทยมีหลายชนชาติที่เข้ามาอาศัยในพระบรมโพธิสมภาร ไม่ว่าจะเป็นคนจีน อินเดีย ชนเผ่าต่างๆ ในประเทศไทย คนนับถือศาสนาอิสลาม นับถือศาสนาคริสต์ นับถือศาสนาฮินดู คนต่างเชื้อชาติศาสนาเหล่านี้ย่อมสามารถประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อของตนเองได้

พิธีกรรมและความเชื่อต่างๆ เป็นการเพาะบ่มอุดมการณ์ชุมชนให้มีการรวมตัวกันสร้างความสามัคคี และควบคุมการใช้ทรัพยากรต่างๆ

คนหลายเชื้อชาติ หลายศาสนานั้นมารวมกันในประเทศไทย ความแตกต่างของวัฒนธรรม และการประกอบพิธีกรรมของชนเผ่าต่างๆ นั้นเป็นวัฒนธรรมย่อย ที่รัฐไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกิจการในวัฒนธรรม ตราบใดที่วัฒนธรรมนั้นไม่เป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ เช่นการเกิดลัทธิผีบุญ ทำให้คนมารวมตัวกันเพื่อต่อต้านอำนาจรัฐ

นโยบายการพัฒนาของรัฐเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยเป็นเรื่องของการพัฒนาจากรัฐ โดยขยายอำนาจรัฐเพื่อจะดูแลความมั่นคง สร้างความเป็นเอกภาพ ภายใต้อาณาเขตของความเป็นชาติ การพัฒนาเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพของชาติก็ได้แก่ การให้เรียนภาษาไทย แต่ก็ปล่อยให้มียิสระในการทำประเพณี การพูดภาษาถิ่นได้เพื่อให้ชนกลุ่มน้อยกลายมาเป็นคนไทย

เมื่อพิจารณาเรื่องการให้ความสนใจกับการพัฒนาและสิทธิต่างๆ ในสังคมไทยชนกลุ่มน้อยนั้นรัฐยังไม่ให้ความสนใจเท่าไรนัก นอกจากประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ ยาเสพติดเท่านั้นที่รัฐสนใจ ภาวะที่รัฐไม่ค่อยเอาใจใส่นี้ทำให้พื้นที่บริเวณนี้เป็นบริเวณชายขอบ ทำให้มียิสระในการประกอบพิธีกรรมและความเชื่อที่เป็นอุดมการณ์อำนาจในการ

ควบคุมวิถีชีวิตของเขาอยู่ความเป็นอิสระในการประกอบพิธีกรรม และความเชื่อนี้เป็นเงื่อนไขปัจจัยภายนอกที่สนับสนุนการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ ให้เขาสามารถควบคุมวิถีชีวิตของเขาได้เองด้วยความเป็นอิสระ

ในขณะเดียวกันที่ปล่อยให้มีความเป็นอิสระนั้น รัฐก็ได้แผ่ขยายอำนาจรัฐเข้าไปด้วยการสอนหนังสือไทย และโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพของชาติ เป็นการพยายามที่เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม จากการพึ่งพาตัวเอง มาเป็นพึ่งพารัฐแทน เช่น การสร้างโรงพยาบาล การสร้างโรงเรียนเป็นไปด้วยการค่อยเป็นค่อยไป ไม่บังคับด้วยวิธีรุนแรง แต่จะใช้อำนาจในความรู้

ดังนั้นนโยบายและการปฏิบัติของรัฐจึงปล่อยให้เป็นอิสระในเรื่องของการปฏิบัติการทางวัฒนธรรมในชุมชน ดังเช่นชาวจีนฮ่อสามารถประกอบพิธีกรรมอันเป็นที่มาของการสร้างอุดมการณ์อำนาจ โดยรัฐไม่ไปยุ่งกับพิธีกรรมอันเป็นที่มาของการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ ผลก็คือ เงื่อนไขนี้ทำให้การผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ของชาวจีนฮ่อมีความต่อเนื่องกันไป ความเป็นเสรีนิยมในการนับถือศาสนาที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแสดงถึงความสามารถในการแสดงพิธีกรรมและอบรมสั่งสอนที่สะท้อนถึงอุดมการณ์ต่างๆ ได้